

Pasaulio lietuvių forumas: kaip prisidėti prie Lietuvos saugumo ir kada geriausias metas grįžti?

Dainų šventė yra renginys, kuris į Lietuvą sutraukia daugiausia užsienio lietuvių. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė (PLB) pasirūpino, kad laikinai į Lietuvą atvykę tautiečiai ne tik dainuotų ir šoktų, sustiprintų tarpusavio ryšius, su savo veikla supažindintų vietinius lietuvius, bet ir pabandytų rasti atsakymą į klausimą „Kuo galiu būti naudingas Lietuvai, nors joje negyvenu?“. Būtent šiai temai buvo skirtas liepos 1 dieną Vilniaus Rotušėje vykęs Pasaulio lietuvių forumas, kuriame dalyvavo pasaulio lietuvių ir svarbiausių šalies institucijų atstovai.

Ana VENGROVSKAJA

PASAULIOLIETUVIS.LT

Vilniaus Rotušėje vykusio forumo dalyvius sveikino PLB valdybos pirmininkė Dalia Henke, Lietuvos Respublikos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė, ekonomikos ir inovacijų ministrė Aušrinė Armonaitė. Diskusijoje dalyvavo PLB valdybos nariai, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkė Agita Beržanskaitė, pasaulio lietuviai iš Argentinos, JAV, Norvegijos, Vokietijos, Kipro ir kitų šalių, nevyriausybinių organizacijų „Global Lithuanian Leaders“ direktorė Marija Šaraitė, užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas, kultūros viceministras Albinas Vilčinskas, Užsienio reikalų ministerijos Globalios Lietuvos departamento Grįžimo į Lietuvą skyriaus vedėjas Tadas Kubilius ir kiti valstybės institucijų atstovai.

PLB pirmininkė Dalia Henke sveikina forumo dalyvius.

Forumo temas sprendė lietuviai iš viso pasaulio

Birželio 30 d. praūžusi ir tūkstančius lankytojų sutraukusi Pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų diena „Aš esu Lietuva. Sujunkime Lietuvą“ vyko jau antrą kartą ir įsiliejo į Dainų šventės programą. Renginio „Sujunkime Lietuvą“ organizatorė PLB iš užsienio atvykusius ir vietinius lietuvius pakvietė ir į naujo formato renginį – pirmą kartą vykusį Pasaulio lietuvių forumą.

Idėjos autorė PLB pirmininkė Dalia Henke pasakoja, kad forumas organizuotas, norint išnaudoti tai, jog į Dainų šventę atvyksta gausus užsienio lietuvių būrys, ir siekiant jiems suteikti naujų žinių.

„Mes šokame, dainuojame, bet norisi įdėti dar daugiau turinio į užsienio lietuvių atvykimą. Per Dainų šventę, kaip ir per Pasaulio lietuvių sporto žaidynes, į Lietuvą atvyksta daugiausia užsienio lietuvių. Norėjome išnaudoti jų buvimą čia, kad išsivežtų žinių apie Lietuvą“, – sako PLB pirmininkė.

Forume aptartos įvairios užsienio lietuviams aktualios temos – nuo visuomeninių organizacijų reikšmės, Lietuvos valstybės santykio ir sąveikos kanalų su diaspora

iki užsienyje gyvenančių lietuvių grįžimo į Tėvynę bei forumo akcentu tapusio Lietuvos saugumo Rusijos karo Ukrainoje kontekste.

Dalia Henke pasakojo, kad diskusijų temos buvo atrinktos atsižvelgiant į įvairių pasaulio lietuvių bendruomenių atstovų pareikštą nuomonę.

„Susitikome su tais pasaulio lietuviais, kurie planavo dalyvauti, ir jų paklausėme, kas jiems aktualu, ką norėtų girdėti. Forumo programa susidėliojo iš tos apklausos rezultatų, – aiškina D. Henke, – priėmėme sprendimą diskutuoti būtent labiausiai rūpimomis temomis su įdomiais pašnekovais, kad kiekvienas gautų labai paprasta kalba pateiktos informacijos ir sužinotų, kuo galėtų prisidėti prie Lietuvos gerovės.“ Dalia Henke mano, kad kiekvienai iš aštuonių įvykusių diskusijų galima būtų suorganizuoti atskirą forumą, nes temos labai plačios.

„Forumo centras, pati svarbiausia tema, kuriai buvo skirta daugiausia dėmesio, buvo būtent Lietuvos nacionalinis saugumas, nes geopolitinė situacija diktuoja, kad reikia aptarti mums iškilusią grėsmą ir kiekvienam išvykusiam suprasti, kuo mes galime prisidėti. Šiandien (*Pasauliolietuvis.lt* su D. Henke kalbėjo liepos 1 d., forumui pasibaigus – aut. pastaba) buvo siūlyta konkrečių patarimų.

Kiekvienai temai galėtume surengti naują forumą. Kiekvienai temai rasime ir pašnekovą, ir publiką, visada galima daugiau įsitraukti, bet norėjosi lengvumo. Diskusijos buvo labai skirtingos, buvo daug ir juoko, atsipalaidavimo, nuoširdumo, buvo susirinkusi tikra pasaulio lietuvių šeima. Šiandien diskusijos vyko beveik kaip prie šeimos stalo – tarsi susitiko šeima ir aptarė jai svarbius klausimus.

Turėjo jaustis Dainų šventės dvasia, emocija. Neformalus bendravimas per pertraukas, pietus, vakarienę irgi buvo forumo dalis, nes čia vyko pažintys, užsimezgė draugystės. Žmonės reflektavo ir tai, ką girdėjo iš pranešėjų. Atsakymus į visus klausimus rasime tikriausiai ne iš karto, bet gal viena kita mintis žmonėms padės ir jų veiklose: motyvuoti save, komandą, sužinoti vieniems iš kitų apie įdomius veiklos formatus. Tai ir reiškia šūkis „Aš esu Lietuva. Sujunkime Lietuvą“ – net jei Lietuvoje negyvename, vis vien susijunkime, sujunkime savo darbus, idėjas ir ieškokime sprendimų“, – sako Vokietijoje gyvenanti D. Henke.

Premjerė: vertiname entuziazmą

Forume susirinkusius dalyvius pasveikino Lietuvos Respublikos Ministrė

Pirmininkė Ingrida Šimonytė. „Valstybės pažangos strategijoje pažymėta, kad Lietuvos bendruomenė – tai ne tik tie, kurie dabar yra šalia, bet ir tie, kurie čia buvo iki mūsų, ir tie, kurie dar tik ateis. Taip pat ir tie, kurių dėl kokių nors priežasčių šiuo metu nėra Lietuvoje, – sveikinimo žodį tarė premjerė. – Lietuva yra įvairi ir jos stiprybė yra vienybė skirtybėje. Tikiu, kad mūsų skirtumai gali papildyti Lietuvą ir paversti ją dar laisvesne, gebančia spręsti iššūkius, priimti įvairius Lietuvą mylinčius žmones ir suteikti jiems galimybę kartu augti ir auginti tai, kas aplink.“

Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė sveikina forumo dalyvius

Premjerė manymu, tautiečiai, kad ir kur gyventų, gali prisidėti prie Lietuvos gerovės. Politikė atkreipė dėmesį, kad globaliame pasaulyje daugelis žmonių nuolat juda, todėl tapatybę derėtų sieti ne su sėslumu, o „su tuo, kas įrašyta širdyse“, ir pabrėžė, jog šis pasaulis ne tik skatina lietuvių bendruomenės išsisklaidymą, bet ir suteikia technines galimybes nuolat bendrauti ir prisidėti prie Lietuvos kūrimo.

Anot premjerės, labai svarbus vaidmuo diasporai tenka ugdant jaunąją kartą, stiprinant lituanistinį švietimą ir ateities diasporos ryšį su Lietuva. „Tai tvarus ir

ilgalaikis vertybinis procesas, kuris yra vienas svarbiausių šios Vyriausybės plėtojamos diasporos politikos prioritetų“, – sakė ji.

Savo kalboje premjerė taip pat akcentavo valstybės ir diasporos ryšių bei bendrystės stiprinimo uždavinį įtraukti užsienyje gyvenančius Lietuvos piliečius į pasirengimą valstybės gynybai ir pilietiniam pasipriešinimui. „Labai vertiname Jūsų entuziazmą įgyti reikiamų įgūdžių, palaikant dialogą su Lietuvos valstybės institucijomis“, – sakė ji.

Akcentas - Lietuvos saugumas

Svarbiausia tema forume tapo Lietuvos saugumas ir tai, kaip diaspora gali praktiškai prie jo prisidėti. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė jau yra paruošusi „PLB/Lietuvos diasporos pasirengimo ir įsitraukimo į pilietinį pasipriešinimą ir visuotinę gynybą strategiją“, tačiau, pasak PLB pirmininkės D. Henke, dokumentas turėtų būti supaprastintas, o užsienio lietuviams pateikta aiški ir suprantama informacija.

Apie minėtą strategiją kalbėjo ir prezidento vyriausiasis patarėjas nacionalinio saugumo klausimais Kęstutis Budrys. „Tose gairėse yra keli pamatiniai principai. Pirmasis yra įgūdžių ir žinių įgijimas organizuotu būdu. Antrasis – organizacinės struktūros parengimas tam, kad nepradėtume ieškoti, kur ir kam čia skambinti, nepasimestume. Na, ir taip pat yra aktyvūs veiksmai organizuojant paramą išvykusiems lietuviams. Tai yra atspirties taškas planuojant veiksmus krizės atveju.

O taikos metu, kuris mums dabar yra, reikėtų toliau gludinti ryšius, kontaktus tarpusavyje, tai daryti ne progai pasitaikius, o kasdien. Tai reiškia, kad reikia sužinoti iš pasaulio lietuvių organizacijų, kaip veikia sistema, kas ką daro, kas už ką atsakingas. Lygiai taip pat užsienio lietuviai turėtų susipažinti su Lietuvos institucine struktūra“, – diskusijoje pasakojo K. Budrys.

Valstybės saugumo departamento direktorius Darius Jauniškis kalbėjo apie dezinformacijos pavojų. Pasak jo, užsienyje gyvenantys tautiečiai turėtų atsargiai vertinti juos supančią informacinę erdvę ir mąstyti kritiškai.

„Pagrindinis dalykas, kurį reikia užtikrinti, yra *jungtumas* visose srityse. Valstybės pareiga yra sukurti mechanizmus, įgalinti jus, – kreipdamasis į užsienio lietuvius sakė D. Jauniškis, – o jūsų pareiga yra užtikrinti jums priskirtų funkcijų

įgyvendinimą. Ir nustokime vieni kitus kritikuoti, susitelkime, nes nesame didelė tauta, tačiau dvasia esame labai galingi“.

Diskusiją apie Lietuvos saugumą kartu su žurnalistu Edmundu Jakilaičiu moderavęs Alkas Paltarokas pridūrė, kad diaspora nuo VLIK (Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas veikė nuo 1943 m.) laikų taip pat yra dezinformacijos taikiny - priešas nori užsienio lietuvius suskaldyti iš vidaus. „Pasaulio lietuviai galėtų sulaukti informacinio smūgio“, - perspėjo viešųjų ryšių specialistas.

Kvietė grįžti į Lietuvą dabar

Daug dėmesio forumo diskusijose buvo skirta ir grįžimo temai. Ekonomikos ir inovacijų ministrė Aušrinė Armonaitė pabrėžė, kad Lietuva bus saugesnė, kol turės ryšį su diaspora. A. Armonaitės teigimu, jos vadovaujama ir kitos šalies ministerijos yra paruošusios įvairių programų, skatinančių užsienio lietuvius grįžti į gimtinę, ir kvietė susirinkusiuosius pagalvoti apie grįžimą jau dabar.

„Lietuva gyvena taip gerai, kaip dar niekada anksčiau negyveno - ekonominiu, gerovės ir saugumo aspektu. Pats geriausias metas grįžti į Lietuvą yra dabar“, -

sakė A. Armonaitė.

Užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas pasakojo, kad, siekdama geresnės komunikacijos, valstybė padidino informacinių kanalų skaičių – aktyviai veikia „Globalios Lietuvos“ programa, konsultacijų centras „Grižtu.lt“, „Facebook“ paskyros, klausima apie diasporą aptariamai laidose „Gustavo enciklopedija“ ir „Tūkstantmečio vaikai“.

Ekonomikos ir inovacijų ministrė Aušrinė Armonaitė

Mažos šalies fenomenas

Valstybės institucijų atstovai išskyrė Lietuvos pažangumo aspektus pasauliniame kontekste. LR ekonomikos ir inovacijų viceministrė Neringa Morozaitė-Rasmussen sakė, kad Lietuvoje veikia mažos šalies fenomenas, kai tiek verslai, tiek institucijos labai noriai bendradarbiauja, ir džiaugėsi, kad laimės indeksų reitinguose ir viešųjų paslaugų srityje Lietuva užima vis aukštesnes pozicijas.

„Labai aukšta pridėtinė vertė, geri atlyginimai, augantis mokslo lygis ir nuolatinis judėjimas į priekį“, – Lietuvos padėtį įvertino Belgijoje dvylika metų gyvenusi N. Morozaitė-Rasmussen. Ekonomikos ir inovacijų ministrė A. Armonaitė džiaugėsi,

kad nemažai startuolių yra įkurta būtent diasporos žmonių ir užsienio lietuviai pritraukia daug investicijų.

VšĮ „Inovacijų agentūra“ direktorė Romualda Stragienė pabrėžė, kad Lietuva yra labai gera vieta dirbti moterims: „Socialinė aplinka yra taip sutvarkyta, kad moterys gali pakankamai ilgai būti namuose su vaiku, o į darbą grįžti geromis sąlygomis.“ Tris vaikus turinti R. Stragienė, be kitų pranašumų, paminėjo ir šalies kompaktiškumą – „du didžiausius miestus Lietuvoje skiria tik valanda“.

Finansų valdymo paslaugų centro UAB „Aurita“ savininkė ir vadovė, verslininkė Vaida Butkuvienė pasakojo, kad Lietuvoje puikiai veikia technologijos, ir kvietė pasidomėti verslo galimybėmis regionuose, nes jie greitai auga ir vystosi. „Mūsų regionai keičiasi ne dienom, o valandom. Ten verslai labai stipriai plečiasi ir tikrai nereikia jų bijoti, ten dirba labai darbštūs žmonės“, – sakė V. Butkuvienė.

Visuomeninė veikla - didžiulis darbas

Forumo dalyviai taip pat diskutavo apie nevyriausybinių organizacijų ir visuomeninio darbo reikšmę ir iššūkius. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininkė Agita Beržanskaitė papasakojo apie Nyderlandų jaunimo

sąjungos įkūrimą ir pabrėžė, kad nors jos vadovaujamos sąjungos narių skaičius didėja, tačiau tam, kad tai vyktų, reikia daug dirbti.

„Diasporoje ne visi žmonės veikia labai aktyviai, yra tokių, kurie išvažiavę dirba, kuria šeimas, kuriems bendruomenių veikla nėra tokia aktuali. Todėl sakyčiau, jog mums trūksta susitelkimo tam, kad būtume visiškai pasiruošę veikti, jei prireiktų. Tą nesusitelkimą parodė ir referendumo rezultatas, trūko aktyvumo pačiai diasporai.

Pavyzdžiui, aš esu Nyderlandų lietuvių jaunimo atstovė, mes su bendruomene turėjom ir kelias paskaitas valstybės saugumo tema, dažnai buriamės į diskusijas apie Lietuvą, apie jos ateitį, pas mus lankosi politikai. Ir skatindami pilietiškumą mes keliaujame į tikslą. Kitokių priemonių iš tiesų nematau, nes, mano nuomone, tvarus pokytis atsiranda tik per švietimą“, – teigė A. Beržanskaitė.

TV laidų vedėja, kulinarinių knygų autorė Beata Nicholson taip pat apgailestavo, kad referendumas dėl pilietybės išsaugojimo nepavyko, tačiau vertino ir vadinamąjį širdies pasą. „Visi, kas čia esate, skiriate savo laiką visuomeninei veiklai – darote didelį dalyką, nes visi turime šeimas, namus, pomėgius, darbus, bet visi dirbame dėl to bendro tikslo, dėl susijungimo širdimi su savo šalimi, su savo esme. Gaila, kad (kai kuriems žmonėms – aut. pastaba) nebebus paso, bet ne nuo to prasideda meilė“, – sakė buvusi Jungtinės Karalystės lietuvė B. Nicholson.

PLB Viešųjų ryšių komisijos pirmininkė, Italijos lietuvių bendruomenės narė Aurelija Orlova dažnai jėgų ir finansų savanoriškai veiklai negailintiems kolegoms lietuvių bendruomenėse patarė įvertinti turimus resursus ir neperdegti.

„Aš labai linkėčiau, kad galvotume ne tik apie tai, kiek galime prisidėti prie Lietuvos gerovės, bet kiek turime tam resursų – tai ne tik finansai, bet ir psichologinė sveikata, ir tikrai labai norėčiau, kad kiekvienas sustotų ir išiklausytų į save ir, jei reikia, padarytų pertrauką, kad vėliau galėtų padaryti daugiau“, – sakė Italijos Pjemonto regiono lietuvių bendruomenės pirmininkė A. Orlova.

PLB Kultūros komisijos pirmininkė Jūratė Caspersen džiaugėsi, kad Lietuvos valdžia ir diaspora yra sukūrusios išskirtines bendradarbiavimo platformas – Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisiją ir Lietuvos diasporos reikalų koordinavimo komisiją, ir kartu nuogaštavo, kad nė viena iš jų nedirba visu pajėgumu. Jūratė Caspersen norėtų atviresnio valstybės bendradarbiavimo su visuomenininkais ir „Globalios Lietuvos“ strategijos planų

veiklų įgyvendinimo efektyvumo analizės. „Savanoriškas darbas sustoja, kada nejauti savo darbo prasmės. Neužmuškite savanorystės, nes ji yra trapus augalas, bet ir labai galingas“ – reziumavo Šveicarijos lietuvė J. Caspersen.

Pasaulio lietuvių forumo įrašą galite stebėti LRT.lt portale

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas>

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

Irmanto Gelūno nuotr.